

Mortensen, Helle Arendrup. Smjernice za knjižnične usluge za osobe s demencijom [Elektronička građa] / Helle Arendrup Mortensen i Gyda Skat Nielsen ; [s engleskog prevela Amelija Tupek]. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. (Elektronička izdanja Hrvatskoga knjižničarskog društva, ISSN 1846-5447 ; knj. 4)

Višegodišnja praksa Hrvatskoga knjižničarskog društva da objavljivanjem prijevoda IFLA-nih dokumenata: deklaracija, preporuka, smjernica... prati suvremeno ustrojavanje knjižnica, doprinos je razvoju hrvatskog knjižničarstva kako u pojedinim stručnim dijelovima, kojima su ti dokumenti namijenjeni tako i u cjelini.

Porast populacije treće životne dobi u posljednjih nekoliko desetljeća, potakao je mnoge zemlje da pripreme prigodne posebne programe i posvećuju povećanu pažnju demenciji i srodnim bolestima. IFLA je donijela Smjernice za knjižnične usluge za osobe s demencijom, autorica Helle Arendrup Mortensen i Gyde Skat Nielsen.

Svrha ovih Smjernica je podizanje svijesti knjižničara i društvene zajednice o potrebi organiziranja knjižničnih usluga i nabavi građe za osobe s demencijom koje im mogu pomoći u održavanju i stimuliranju pamćenja kroz zadovoljstvo i zabavu.

U Smjernicama se iznose osnovni podaci i podjele vezane uz demenciju. Preporučuje se na koji način pristupiti ovoj skupini korisnika, koje osobine knjižničara su neophodne za rad s njima, kao i koju knjižničnu građu i usluge ponuditi kako osobama s demencijom, tako i osobama koje se o njima brinu.

Ove Smjernice pružaju praktične preporuke i daju prijedloge o pružanju duhovnog poticaja pomoću knjiga i druge knjižnične građe (prikazani primjeri najčešće su preuzeti iz danskih narodnih knjižnica).

Iskustvo pokazuje da čitanje knjiga kao i pribavljanje informacija može koristiti svim osobama sa srednjom fazom demencije. Autorice ističu osobitu zahvalnost Danskom centru znanja o starenju, Danskom centru za prisjećanje i Centru za razvoj usluga za demenciju, te Centru za građu laganu za čitanje u Švedskoj pri sastavljanju IFLA-nih Smjernica za knjižnične usluge za osobe s demencijom.

Do sada, knjižničari nisu bili uključeni u krug stručnjaka koji se brinu za osobe s demencijom, stoga jer su se tretmani usredotičili više na fizičku

brigu, nego na duševno poticanje. Većina narodnih knjižnica još nema specijalizirane usluge za osobe s demencijom, a upravo njihove usluge trebaju odgovarati na informacijske i rekreativne potrebe svih populacijskih skupina. Demokratsko društvo nužno mora osigurati pravo pristupa kulturi, književnosti i informacijama za sve, uključujući i osobe s oštećenjima. Kvaliteta života važan je čimbenik i svi imaju pravo na puno sudjelovanje u društvu ukoliko je to moguće.

Stoga se nižu poglavlja koja poučavaju: Komuniciranje s osobom s demencijom, Knjižnična građa za osobe s demencijom i poglavlja koja preporučuju, odnosno nude prigodne programe: Knjižnične usluge za osobe vezane uz dom, Knjižnične usluge za osobe smještene u ustanove za trajnu skrb i ustanove za dnevnu skrb, Modeli knjižničnih usluga, Predstavnicu za čitanje, do završnih poglavlja: Etičke i kulturne manjine i Promoviranje knjižničnih usluga.

Ova vrijedna publikacija je dio niza smjernica IFLA-ine Sekcije za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama. Zanimljive i obavijesne, jer donose iscrpne odgovore na pitanje – što je to demencija?, koji su najčešći oblici i stupnjevi demencije, koju knjižničnu građu i usluge trebaju oboljele osobe te kakovu dugoročnu suradnju uspostaviti s ustanovama i osobama koje skrbe za osobe pogođene demencijom, nude i modele knjižničnih programa i usluga, te promoviranje istih.

Bibliografiji su pridodana i mrežna mjesta te dodatna literatura.

Smjernice su primjenjive u svim javnim knjižnicama, posebice u narodnim.

Ljiljana Sabljak
lj.sabljak@kgz.hr